

9/ גור אריה ויקרא* פרשת קדושים) פרק יט פסוק יט
אלא שקשה לי על טעם זה שנתן הרמב"ן, כי המרביעים כאילו אומרים
שהקב"ה לא השלים עולמו, דמה בכך, דהא אמרו חכמים (ב"ר יא, ו) כל
דבר שהקב"ה ברא בששת ימי בראשית צריך תיקון, כמו החטין לטחון
ולאפות, ולא אמרין בזה שהקב"ה לא השלים עולמו. ... אבל בודאי
"בהמתך לא תרביע כלאים" יש טעם, דהוא **משנה חקות העולם להדביק**
המינים הנבדלים זה מזה, כי כל מין ומין נבדל בפני עצמו, והוא מחבר
לאחד הדברים הנפרדים והנבדלים.

האם מותר לבטל גזירת מלך

1/ תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ס עמוד א

דאמר רב אחא: הנכנס להקיז דם אומר: יהי רצון מלפניך ה' אלקי שיהא
עסק זה לי לרפואה ותרפאני, כי א-ל רופא נאמן אתה ורפואתך אמת, לפי
שאינ דרכן של בני אדם לרפאות (כלומר: לא היה להם לעסוק ברפואות אלא לבקש
רחמים). אלא שנהגו. אמר אביי: לא לימא אינש הכי, דתני דבי רבי ישמעאל:
ורפא ירפא - מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות.

21/ תוספות הראש מסכת ברכות דף ס עמוד א

הקשה ה"ר יעקב מאורלייני"ש פשיטא למה לא ירפאו הרופאים הא כתיב
והשבותו לו ודרשינן זו היא השבת גופו וכתיב לא תעמוד על דם רעך ...
ולי נראה דחולאים הבאים מחמת אדם דין הוא שירפאם אבל חלאים
הבאים מעצמן אי לאו קרא הוה אמינא שאין לרפאותם שנראה כמבטל
גזרת המלך.

22/ רמב"ן ויקרא* פרשת בחקותי) פרק כו פסוק יא

והכלל כי בהיות ישראל שלמים והם רבים, לא בגופם, ולא בארצם, לא
בכללם, ולא ביחיד מהם, כי יברך השם לחמם ומימם, ויסיר מחלה
מקרבם, עד שלא יצטרכו לרפוא ולרפואתם בדרך מדרכי הרפואות כלל,
כמו שאמר (שמות טו כו) כי אני ה' רופאך. וכן היו הצדיקים עושים בזמן
הנבואה, גם כי יקרם עון שיחלו לא ידרשו ברופאים רק בבניאים ... אבל
הדורש השם בבניא לא ידרוש ברופאים. ומה חלק לרופאים בבית עושי
רצון השם ... היא כונתם באמרם (שם) ורפא ירפא מכאן שנתנה רשות
לרופא לרפאות, לא אמרו שנתנה רשות לחולה להתרפאות, אלא כיון
שחלה החולה ובא להתרפאות כי **נהג ברפואות והוא לא היה מעדת השם**
שחלקם בחיים, אין לרופא לאסור עצמו מרפואתו, לא מפני חשש שמא
ימות בידו, אחרי שהוא בקי במלאכה ההיא, ולא בעבור שיאמר כי השם
לבדו הוא רופא כל בשר, שכבר נהגו. אבל ברצות השם דרכי איש אין
לו עסק ברופאים:

הסכנה - שם את בטחונות על בשר ודם

23/ תלמוד בבלי מסכת פסחים דף נו עמוד א

תנו רבנן: ששה דברים עשה חזקיה המלך, על שלשה הודו לו ועל שלשה
לא הודו לו. גירר עצמות אביו על מטה של חבלים - והודו לו, כיתת נחש
הנחשת - והודו לו, גנז ספר רפואות - והודו לו. (לפי שלא היה לבם כנכע על חולים
אלא מתרפאין מיד.)

24/ משנה מסכת קידושין פרק ד משנה יד
טוב שברופאים לגיהנם

25/ מהרש"א אגדות) מסכת קידושין דף פב עמוד א

טוב שברופאים לגיהנם והכשר בו'. יש לפרש טוב שברופאים דהיינו
שמחזיק עצמו לטוב ולמומחה שברופאים שאין כמוהו וסומך ביותר על
המחאתו מתוך גאוותו ולפעמים הוא טועה בטבע זה החולה וממית את
החולה ברפואותיו בדבר שמזיק לחולה זה אבל יש לו לישא וליתן עם שאר
הרופאים כיון שהוא סכנת נפשות:

2/ שמות רבה זיילטא) *פרשת יתרו) פרשה כט סימן ט

א"ר אבהו בשם ר' יוחנן כשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה צפור לא
צווח עוף לא פרח שור לא געה אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש
קדוש, הים לא נדדעזע, הבריות לא דברו, אלא העולם שותק ומחריש ויצא
הקול אנכי ה' אלקיך

3/ אמרי אמת במדבר שבועות שנה תרפח

במדרש (שמו"ר כט ט) שבשעת מתן תורה היה העולם דומם עוף לא פרח
וכו', **שאו נתחדשה הבריאה מחדש על ידי התורה**, בראשית ברא אלקים
וגו' ובעת מתן תורה נתחדש הבריאה (שפ"א תרמ"ב ד"ה ובוים, תרמ"ט
ד"ה ובפסוק), **ומשום כך היה צריך להיות הכל בטל במציאות, שבכל**
חידוש צריך להיות מקודם ביטול הראשונות.

4/ תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף נט עמוד ב

עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא. - מאי לא בשמים היא? -
אמר רבי ירמיה: **שכבר נתנה תורה מהר סיני, אין אנו משיגין בבת קול,**
שכבר כתבת בהר סיני בתורה אחרי רבים להטת. -

5/ ילקוט שמעוני תורה פרשת תזריע רמז תקמז

שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע איזה מעשים נאים של הקדוש ברוך
הוא או של בשר ודם, אמר ליה של בשר ודם נאים, אמר ליה הרי השמים
והארץ יכול אתה לעשות נאים מהם, אמר ליה לא תאמר לי בדבר שהוא
למעלה מן הבריות שאין שולטין עליו, אלא דברים שהם מצויים בבני אדם,
אמר ליה למה אתם מלים אמר ליה אף אני יודע שעל דברים אלו אתה
שואל ולכך הקדמתי ואמרת לך שמעשה בשר ודם נאים משל הקדוש
ברוך הוא, הביא לו שבולים וגלוסקאות אלו מעשה הקדוש ברוך הוא ואלו
מעשה בשר ודם אין אלו נאים, אמר לו הואיל והוא חפץ במילה למה אינו
מהול ממעי אמו, אמר לו לפי שלא נתן הקדוש ברוך הוא לישראל את
המצות אלא לצרף בהם

6/ נתיבות עולם נתיב העבודה פרק יז

פירוש כי הגלוסקאות הם מעשה האדם, ואמר לו וכי אין יותר נאים הם מן
התבואה שיוצאת מן הארץ, ומפני שהיה סובר טורנוסרופוס הרשע כי
מעשה האדם פחותים מן המעשה הטבעי, במה שהטבע פעל אלקים לכך
סבר שהמילה הוא יותר פחותה מן הערלה שהיא מעשה הטבע שפעל
הש"י, ואלו המילה מעשה האדם. והשיב לו שאין הדבר כך כי מעשה
האדם במה שהוא פעולת בעל שכל, לכך הוא יותר במדרגה מן הטבע
שהוא כח חמרי בלבד....

7/ נור הקודש בראשית* פרשת בראשית) פרשה יא סימן ו

כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך עשיה. והיינו דכתיב אשר ברא
אלקים לעשות, אשר ברא ועשה אין כתיב כאן, אלא לעשות, לומר שהכל
צריך תיקון וכדפרש"י, ולכך מיייתי הך עובדא הכא:

8/ רמב"ן ויקרא* פרשת קדושים) פרק יט פסוק יט

והטעם בכלאים, כי השם ברא המינים בעולם, בכל בעלי הנפשות
בצמחים ובעלי נפש התנועה, ונתן בהם כח התולדה שיתקיימו המינים
בהם לעד כל זמן שירצה הוא יתברך בקיום העולם. וצוה בכחם שיוציאו
למיניהם ולא ישתנו לעד לעולם, שנאמר בכלום "למיניה" (בראשית א),
והוא סיבת המשכב שנרביע בהמות זו עם זו לקיים המינים כאשר יבואו
האנשים על הנשים לפריה ורביה. והמרכיב שני מיניו, משנה ומכחיש
במעשה בראשית, כאילו יחשוב שלא השלים הקדוש ברוך הוא בעולמו כל
הצורך ויחפוץ הוא לעזור בבריאתו של עולם להוסיף בו בריות. והמינים
בעלי חיים לא יולידו מין משאינו מינו, וגם הקרובים בטבע שילודו מהם
כגון הפרדים יכרת זרעם כי הם לא יולידו. והנה מצד שני הדברים האלה,
פעולת ההרכבה במינים דבר נמאס ובטל:



אלפים שנים לא נשקעו ולא נשרפו, וכן יולדו אלפים מבני אדם בתכלית הבריאות, ולא יולד בעל מום רק על דרך פלא ועל צד זרות, ואם יתגבר המתגבר ולא יאמר על צד זרות, הוא מעט מאד ואינו לא חלק ממאה ולא חלק מאלף מן הנולדים בתכלית השלמות:

34/ עלת ראייה א קפח

ההשקפה הכללית על חסד ד' המלא עולם תלמדנו, שהטוב והחסד של החיים הם היסוד הקבוע והמנצח במציאות. ואם אנחנו מוצאים את הרע, את האף והזעם, שמתגלה בעולם, הרי הוא לעומת הטוב הכללי – דבר ארעי, יוצא מן הכלל... האף הוא רק רגע, שוטף וחולף, עובר ומתבטל.

35/ ליקוטי מוהר"ן תורה רפב

וכן צריך האדם למצוא גם בעצמו, כי זה ידוע שצריך האדם לזהר מאד להיות בשמחה תמיד, ולהרחיק העצבות מאד מאד (כמבואר אצלנו כמה פעמים) ואפי' כשמתחיל להסתכל בעצמו ורואה שאין בו שום טוב, והוא מלא חטאים, ורוצה הבעל דבר להפילו על ידי זה בעצבות ומרה שחורה ח"ו, אעפ"כ אסור לו ליפול מזה, רק צריך לחפש ולמצוא בעצמו איזה מעט טוב

36/ ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק יב

המין הג' מן הרעות הוא מה שימצא כל אחד מבני אדם מפעולתו בעצמו, וזהו הרוב, ואלו הרעות יותר מרעות המין השני הרבה, ומרעות זה המין יצקו בני אדם כולם

הנזיר מביא חטאת על הגישה שלו לעולם

37/ תלמוד בבלי מסכת תענית דף יא עמוד א

אמר שמואל: כל היושב בתענית נקרא חוטא. סבר כי האי תנא, דתניא: רבי אלעזר הקפר ברבי אומר: מה תלמוד לומר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, וכי באיזה נפש חטא זה? אלא שציער עצמו מן היין, והלא דברים קל וחומר: ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, המצער עצמו מכל דבר ודבר - על אחת כמה וכמה. רבי אלעזר אומר: נקרא קדוש, שנאמר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. ומה זה שלא ציער עצמו אלא מדבר אחד נקרא קדוש, המצער עצמו מכל דבר - על אחת כמה וכמה

38/ רמב"ם הלכות דעות פרק ג הלכה א

שמא יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם, אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון, עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כהני העובדי כוכבים, גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה, המהלך בדרך זו נקרא חוטא, שהרי הוא אומר בנזיר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש, אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא פירש אלא מן היין צריך כפרה המונע עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה, לפיכך צוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד

39/ בראשית * פרשת בראשית (פרק א פסוק לא

לא) וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי עֶרְבַּ וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי: פ
בראשית * פרשת בראשית (פרק ו פסוק א . ו
(א) וַיְהִי כִּי הִחֵל הָאָדָם לָרֵב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה וַיִּבְנוּת יְלָדוֹ לָהֶם: ... (ה) וַיֵּרָא ה' כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל יֵצֵר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רָק רַע כָּל הַיּוֹם: (ו) וַיִּנְחָם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לִבּוֹ:

26/ דף על הדף מסכת קידושין דף פב עמוד א

הגאון ר' יחזקאל אברמסקי ז"ל ביאר טוב שברופאים, אותם רופאים שאומרים רק "טוב" בגימטריא י"ז, שאינם מתפללים בשמונה עשרה ברכת רפאינו, שאין בוטחים בד' אלא כל ישעם על חכמתם ותבונתם, הוא "לגינהם" כמובא ארוך הגבר אשר ישים בשר זרועו וגו'.

27/ ספר חובות הלבבות שער ד . שער הביטחון פרק א

אך מהות הביטחון היא מנוחת נפש הבוטח ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו, שיעשה הטוב והנכון לו בענין, אשר יבטח עליו כפי יכלתו ודעתו במה, שמפיק טובתו.

28/ תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לה עמוד ב

תנו רבנן: ואספת דגנך, - מה תלמוד לומר - לפי שנאמר: לא ימוש ספר התורה הזה מפיו, יכול דברים ככתב? תלמוד לומר: ואספת דגנך - הנהג בהן מנהג דרך ארץ, דברי רבי ישמעאל; רבי שמעון בן יוחי אומר: אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה... מה תהא עליה? אלא: בזמן שישראל עושין רצונו של מקום - מלאכתן נעשית על ידי אחרים, שנאמר: ועמדו זרים ורעו צאנכם וגו'. ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום - מלאכתן נעשית על ידי עצמן... אמר אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל - ועלתה בידן, כרבי שמעון בן יוחי - ולא עלתה בידן.

29/ שולחן ערוך אורח חיים הלכות בית הכנסת סימן קטן סעיף א

אח"כ ילך לעסקיו, דכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון, כי העוני יעבירו ע"ד קונו; ומ"מ לא יעשה מלאכתו עיקר, אלא עראי, ותורתו קבע, וזה וזה יתקיים בידו; וישא ויתן באמונה;

2/ באור הלכה סימן קטן סעיף א

כתבו הספרים שזהו נאמר לכלל העולם שאין כולם יכולים לזכות לעלות למדרגה רמה זו להיות עסקם רק בתורה לבדה אבל אנשים יחידים יוכל להמצא בכל עת באופן זה [וזוהו שאמרו בברכות ל"ו ע"ב הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידן ר"ל דוקא הרבה] והקב"ה בודאי ימציא להם פרנסתם

31/ דרשות הר"ן דרוש ח

ההקדמה הראשונה, שחפץ השם יתברך ורצונו לקיים מנהגו של עולם בכל מה דאפשר, ושהטבע יקר בעיניו, לא ישנהו אלא לצורך הכרחי. ומפני זה אמר משה (במדבר יא ב) הצאן ובקר ישחט להם וגו', שחשב משה שהשם יתברך לא יחדש נס ופלא בחנם בדבר שאינו הכרחי להם, והנה על דרך מנהגו של עולם איך יספיק בשר לכל העם ההוא. ומפני היות מנהגו של עולם יקר בעיניו ה', וחפץ בו כמו שכתבנו, לפעמים כשיצטרך לחדש נס ופלא, יערב בו איזה דבר טבעי, יהיה למשענת הנס ההוא. עם היות שהדבר הטבעי ההוא לא יספיק לפעול הנס ההוא, אבל ישען בו לבד, כענין שאמר אלישע (מ"ב ד א - ב) לאשה אחת מנשי בני הנביאים הגידי לי מה יש לך בבית

32/ רמב"ן דברים * פרשת שופטים (פרק יח פסוק ט

זוה סוד הכשפים וכחם שאמרו בהם (חולין ז ב) שהם מכחישים פמלייא של מעלה, לומר שהם היפך הכחות הפשוטים והם הכחשה לפמלייא בצד מהצדדין, ועל כן ראוי שתאסור אותם התורה שיונח העולם למנהגו ולטבעו הפשוט שהוא חפץ בוראו. וגם זה מטעמי איסור הכלאים, כי יבואו מן ההרכבות צמחים יעשו פעולות נכריות וילידו שינויים ממנהגו של עולם, לרע או לטוב,

לראות את העולם בטוב

33/ ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק יב

ואתה תמצא עם זה שהרעות אשר ימצאו בני האדם בזה המין מעטים מאד מאד ולא יהיו אלא לעתים רחוקים, שאתה תמצא מדינות שיש להם



3/ רש"י בראשית* פרשת בראשית(נ) פרק א פסוק לא
(לא) יום הששי - הוסיף ה' בששי בגמר מעשה בראשית, לומר שהתנה עמם על מנת שיקבלו עליהם ישראל חמשה חומשי תורה. דבר אחר יום הששי כולם תלויים ועומדים עד יום הששי, הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה

41/ תלמוד בבלי מסכת סוטה דף יד עמוד א
דרש ר' שמלאי: תורה - תחלתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים; תחילתה גמילות חסדים, דכתיב: ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם; וסופה גמילות חסדים, דכתיב: ויקבר אותו בגיא.

42/ רות רבה יוילטא(נ) פרשה ב סימן יד
א"ר זעירא מגלה זו אין בה לא טומאה ולא טהרה ולא איסור ולא היתר ולמה נכתבה ללמדך כמה שכר טוב לגומלי חסדים.

43/ רות פרק ב פסוק ה . ו
(ה) וַיֹּאמֶר בְּעַד לְנַעֲרוֹ הַנָּצֵב עַל הַקּוֹצִים לְמִי הַנְּעִרָה הַזֹּאת:
(ו) וַיַּעַן הַנְּעִר הַנָּצֵב עַל הַקּוֹצִים וַיֹּאמֶר נְעִרָה מוֹאֲבִיָּהּ הִיא הַשְּׂבָה עִם נַעֲמִי מְשֻׁדָּה מוֹאֵב:
רש"י

(ה) למי הנערה הזאת - וכי דרכו של בועז לשאול בנשים אלא דברי צניעות וחכמה ראה בה שתי שבלים לקטה שלשה אינה לקטה והיתה מלקטת ועמדות מעומד ושוכבות מיושר/מיושב/ כדי שלא תשחה:

סיכום:

הקב"ה ברא את העולם כדי להיטיב לבריותיו. משעה שניתנה תורה לישראל, הכוח לפתח וליצור ניתן לבשר ודם. ניתן להתבונן על התפתחות העולם בצורה חשדנית, לחשוב שבכל פיתוח מסתתרת כוונה רעה, אך ניתן גם להתבונן על העולם בעין טובה ולהבין שאם כך הקב"ה מגלגל את הדברים הרי שהם טובים. המזיר מביא קורבן חטאת על שהזיר עצמו מן היין. הדרך הנכונה בחיים היא למצוא איזונים ולא להתרחק מהבריאה ומהתוצרים שלה. התבוננות חיובית על העולם מביאה את האדם להתבונן באופן חיובי גם על אחרים וגם על עצמו ומתוך כך לצמוח ולגדול.

